

žhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru z
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrť leta „ 1.30

Naročnina se pošlja
upravnířtvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice hřtv. 5. List se
pošlja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
lívajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopis! se ne vra-
tajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 19.

V Mariboru, dne 11. majnika 1899.

Tečaj XXXIII.

Zakaj in kako se nam je treba zadružiti?

(Dalje.)

3. Delavni čas je mnogokrat jako predolg. Po mnogih krajih delajo po 14, po 16 in več ur na dan, posebno tkalci. Znano je, koliko nezgod se je v zadnjih letih zgodilo po železnicah zaradi tega: Siromaki so nepretrgoma v službi po celih 24 ur, in potem imajo po malo počitka; včasih samo po 6 ur. Ali je potem čudno, da ne morejo, ko so že vsi preutrujeni, dovolj paziti? Zato jih je tudi sodišče večkrat vključ takimi nezgodami, ki so jih zakrivil, čisto opróstilo: »zaradi preutrujenosti, zakaj več nego more, ne mora nihče.« Zlasti pri pekarjih dvajset- in še večurni dnevnik ni nič posebnega. »Reichs-post« je prinesla 20. februarja 1897. l. to-le novico: »V Jedleserjevej tvornici za margarin služočega voznika Josipa Sprinca so pred kratkim prišli in obsodili na 24 ur zapora, ker je mej vožnjo na vozu spal. Voznik je napravil priziv; sestavil je sam pritožbo: izgovarjal se je, da mora mnogokdaj biti v službi po celih 21 ur na dan; ne more tedaj zato, če zaradi prezaspanosti včasih nehoti zadremati. Imamo društva, pripisal je, ki skrbé za varstvo živalij; o da bi se mene kako tako živali bráneče društvo usmili! Oprostili ga néso, vendar so mu znižali kazen na 4 krone globe.« O da bi se me usmili društvo za obrambo živalij! vsiklikol bi tudi po naših krajih raznokak delavec, ki se mnogo predolgo na dan mora truditi in mučiti včasih v prav težavnem delu. In vendar ima vsak

človek naravno pravico, da ne bi moral s prenapornostjo kvariti si zdravje in krajšati si življenje. Pravico ima tudi žena in deca, da se nekoliko pomudi z njími v družini, da poskrbi za zdravje in vzgojo otrok. Ali morejo biti malčki, v takem zakonu rojeni, zdravi? ali morejo biti prav vzrejeni? In še v nedeljo ni počitka, da bi se okrepčal in utrdil in poskrbel tudi nekoliko za svojo dušo.

4. Stanovanja za delavce so navadno zelo malo vredna. O tem je spisal dr. Krek v »Obzorniku« daljšo razpravo. »Vaterland« (l. 1883. št. 45) piše na pr.: »V nekej ulici v Hernalsu (na Dunaji) je prostorišče, ki je rabilo prej za skladišče (magazin). Ker je pa radi mnogo prevelike premokrote blago šlo v nič, morali so ga preložiti drugam. Da bi pa to vlažno prostorje vendar kaj neslo, dalo se je v najem. Je kakih 5 črevljev široko in kakih 8 do 9 črevljev dolgo. Steklena vrata rabijo ob enem tudi za okno, ker drugega okna ni! Pred vhodom je gnojišče. Celo pohištvo je: jedna ozka postelja, peč, jeden stol in jedna skrinja. Tri odrasle osebe stanujejo v tej jami in plačujejo na mesec 5 goldinarjev.« A motiš se, če misliš, da nikdo ne domuje še slabše. Pod strehoj, pod zemljajo, po raznih luknjah, kamor nikdar solnce ne dosije, prebiva mnogokje vse nartrto ubogih ljudij. Mnogi nimajo niti svojega stanu; samo spat kam hodijo za male denarje. A mnogokdo še tega ne vzmore: spi ali pod milim nebom ali pa se potika kje po prekopih in rovih; saj še za kruh nema kaj. Tudi pri nas je mnogo gnilega v tem; kako prenatlačeni so siromački po tesnih soburah!

In koliko zaradi tega trpi zdravje, koliko trpi blagonравnost, ko vse spi v jednej izbi, včasih na jednej postelji več raznovrstnih ljudij!

5. Zdravju kvarljive in nevarne so navadno tudi delavnice in tvornice. Obrtni nadzorniki sami priznavajo v svojih objavah, da se nahajajo mnogokod »do cela neverjetne razmere« v tem; da se ne prezračuje; da je vzduh (zrak) raznokje »do konca neznosen«; da je, kakor toži celovski nadzornik, čudno malo takih podjetij, kjer bi bilo vse prav; in naš graški nadzornik zatrjuje, da ni našel nikjer vseh za zdravje in varnost potrebnih naprav in da se je malokaj vzboljšalo v kljub mnogokratnim namigom in opominom in zahtevam in pretnjam; zakaj tvorničarji se branijo, kolikor in dokler morejo, ker se bojé stroškov. Za človeka se seveda ni treba bati, ker, če jeden umre, oglaší se koj več drugih. Zato prehitro zbolevalo, zato je toliko nesreč. Bilo je nezgod, kolikor se jih je uradno zvedelo, l. 1883. 556, l. 1886. že 3001, l. 1890. že 11.038, a l. 1896. že 53.471. Je-li ni to grozno, je-li ni to greh zoper zdravje ubogega trpina, ki je, da more živeti, prisiljen v takih krajih delati? Res je, da se mu da nekotika nezgodnina, nezgodniku, ki se je ponesrečil, pa kako beraška! Ali je kakih osem desetakov za izgubljeno oko kaka odškodnina, kako povračilo? In na hvali, če jih še dobóde! In kakšne so zdravstvene in snažnostne razmere v premnogih pekarnicah?! Raje molčím, da ti ne zastudim kruha.

6. Premala plača. Samo nekaj malo primerov! Statistika uradno kaže, da imajo na Moravskem svilárničani (ljudje, ki delajo

Listek.

Jeruzalemsko romanje.

(Piše prof. J. Zidanšek.)

13. Jeruzalemskega mesta žalostna sedajnost in slavna preteklost.

Ni ga pač mesta na svetu, ki bi bilo bolj slavno in znano ter bolj častitljivo, kakor Jeruzalem, ker to je ne samo za nas kristjane, ampak tudi za Jude in Turke — sveto mesto. Koliko veselih, pa še več žalostnih spominov vzbuja se nam v duši, kedar to ime izgovarjamo; v Jeruzalemu nahajal se je namreč v starih časih edini tempel edinega pravega Boga in je slava Božja tam prebivala, ves drug svet pa je častil malike ali prav za prav hudega duha; toda tudi najžalostnejše in najhudoobniše dejanje izvršilo se je tukaj: Jeruzalem je završel in umoril — Sina Božjega, Odrašenika celega sveta!

Kakšen je Jeruzalem danes? Ali je lepo in veliko mesto? Na to bi lahko kratko odgovoril, da je današnji Jeruzalem drugačen, kakor stari, da je precej veliko mesto, lepo pa nikakor ne, vsaj po našem okusu ne; s tem bi bilo pglavitno že povedano, pa vendar je še premalo; zato si hočemo Jeruzalem še natančneje ogledati.

Ne smemo si Jeruzalema takega predstavljati, kakršna so naša mesta, ker ne stoji v dolini, ampak precej visoko (blizu 800 m. nad morjem) v hribih, postavljen na nekatere skalnate vrhe, ki se imenujejo: Sion, Moria, Akra, Beceta in Kalvarija, ktera pa je bila ob Kristusovem času zunaj mesta; tudi papeževo mesto Rim na pr. sezidano je na 7 gričih. Celo jeruzalemsko mesto obdaja 12 m. visok, debel zid, prek kterega še moli 34 štirivoglatih stolpov; zato se nam Evropejcem zdi kakor kakšna velika trdnjava; razun tega presegajo še templi, cerkveni stolpi, minareti in velikanske kupole druge navadne hiše; največi kupoli sta pri cerkvi Božjega groba in pri Omarjevi mošeji, kjer je nekđaj stal Salamonov tempel; skoz ozidje vodi v mesto več vrat, izmed kterih so najimenitniša proti vzhodu ali proti oljski gori Štefanova vrata, proti severu damascenska in proti jugu jafska ali romarska vrata.

Prebivavcev šteje Jeruzalem okoli 35000; in sicer 20000 Judov, 10000 Kristjanov izmed kterih je katoličanov samo 2000, in nekaj čez 5000 muhamedanov; različna vera ločuje Jeruzalemčane tudi krajevnó in zato se nahaja v mestu poseben judovski okraj, nadalje muhamedanski, krščanski in armenski. Mestne ulice in ceste so ozke, večkrat strme, slabe in nastljane z raznim smrdéčim smetjem;

kamenit tlak je (kjer se nahaja,) silno gladek ali polzek; več naših romarjev je vsled tega padlo in se več ali manje udarilo; nek župnik si je pri takem padcu roko izvinil in je 2 dni velike bolečine trpel, ker mu niso mogli hitro vravnati roke. Pogosto se mora hoditi pod temnimi, zaduhlimi oboki, kakor skoz kleti ali pa mimo žalostnih razvalin iz starih časov. Hiše so večinoma iz kaménja, pa male in nizke, z ravno, plano streho ali pa s kako poveznjeno kupolo; hišna vrata so ozka in nizka, pa vedno zaprta; okna so tudi mala in navadno zadelana le z lesenim ali železnim omrežjem, brez steklenih šip; zato bi tujec rajši verjel, da so to kajhe ali ječe, kakor pa hiše. Štacune (bazarji) so zelo čudne in borne in malomarno sedi štacunar v sredi vsega svojega blaga; mesarji derejo in parajo ovce kar na ulici in prodajajo meso in mast, katere imajo tamošnje ovce posebno veliko; drugih obrtnikov je le malo videti, le tu pa tam kakšen tkavec in pa čevljar. Ljudje so navadno v obleki ali noši zanemarjeni in umazani, lažnjivi, prepirljivi, sicer pa strahopetni; govori se najbolj arabski in turški jezik, pa sliši se tudi italijanski, francoski, angleški in ruski. Psi, ki ne poznajo nobenega gospoda, klatijo se po mestu in se sami preživijo; po dne so mirno na cesti ležali in smo se jim morali še izogibati;

v tvornicah za svilo) na leto poprek po 162 gld. 66²/₃ kr., ali nekoliko zvedenejši po 182 gld. 99 kr. Tkalci, delajoči po 16 ur na dan, služijo na leto 364 gld.; predice, ki delajo tudi celih 16 ur na dan, 195 gld.; druge ženske 135 gld. V barvalnicah dobivajo pomožni delavci 145 gld., delavke samo 95 gld. na leto. V tkalnicah za kotun nekateri nekaj nad 200, drugi nekaj pod 200, drugi pa tudi samo 112 gld. na leto! «Arbeiter-Freund» je pisal nedavno: «Neka židovska oblekarnica za vojaštvo plačuje delavkam za napravo vsake bluže 40 kr., za napravo jednih hlač pa 25 kr.; zaslužijo torej s težo svojih 50 ali 60 kr. na dan, pa morajo si sami kupovati trakove, nit in druge malosti za drag denar — pri oblekarničarju; narejen opravek stoji oblekarnico k večjemu 3 gld., prodaja pa za 5 gld. — brez svojega dela in truda!» Kakor poročajo «Wirtschaftspolitische Blätter», pribogate si cigararice v Köflachu celó 13 kr. — čitaj: trinajst krajcarjev na dan; in so tudi ubožice, ki doma izdelujejo za velike podjetnike, in delajo po šestnajst do 18 ur na dan, da si pribede in priznoje ogromno bogastvo: 60 do 80 krajcarjev na teden, na celi teden! Toda slišale so se že in dopričale se še hujše reči, še grdobnejša izsesavanja. Ali ni to v nebo kričeče? Kako bi skrbela taka sirotka za pošteno obleko, pošteno stanovanje in vse razne druge potrebščine?! Ali kako naj bi oženjen moški, če zasluži leto in dan komaj svojih poldrugosto ali še ne, kako bi naj skrbel za celo družino, za vse potrebno, ko mora vse kupiti?!

Zato pa ni mogoče drugače kakor da imajo hrano silno nezadostno in slabo. Krepkih, redilnih jedij si ne morejo kupovati; veseli so, če se kolikor toliko nasitijo. «Bodi slama ali senó, da se le natré črevó.» Če bi se še moral napolniti, lačni želodec, pa še s takim ni mogoče mnogokrat. Zavidali bi, kakor izgubljeni sin, čunke. «Iz poročila bolnišnične uprave, zatrijeval je v državnej zbornici grof Fr. Coronini, se razvida, da leto za letom raste število takih oseb, ki jih lakota tira v obdobju ponavljajoče se blodnomislije (da se jim blede v glavi), dokler nazadnje ne zapadejo v neozdravno brezumje in bebstvo.» Ravnokar je bil pri meni deček; vprašal sem ga, kaj bode popoldne jel. «Kavo», je odgovoril. «Ne bodo nič drugega izkuhali mama?» «Cmokov bodo tudi napravili; pa tiste bosta smela jesti samo brata, ki delata že v tvornici. Mi drugi bomo imeli samo kavo.» Mati je delavčeva vdova; ima za sebe in svojih 7 otrok vsega skupaj kakih 10 ali 11 gld. na mesec; starejša dva sinova že nekoliko

služita v tvornici; stara sta 14 in dobrih 15 let. Treba je pa skrbeti za vse razne potrebe in vse se mora kupiti. Torej kava in sama kava za deco, ki bi krvavo potrebovala dobre hrane. Ali se more telesno razviti tak siromaček? V velikem mestu mora zaslužiti oče, ki ima dva ali tri otroke, da se za silo preživi, najmenj 780 gld.; tako so natanko preračunali. V resnici pa zaslužujejo navadni delavci poprek največ 400, mnogi pa komaj 200 gld. na leto. Kako ti shajajo? V «Vaterlandu» piše neki obrtnik: «Šel sem skozi dvorišče neke hiše, kjer je bila prej tvornica, sedaj pa prebiva mnogo siromašnih delavcev v njej. Imel sem kos kruha v roki. Poželjivo pogleduje vanj majhen tam žedeč psiček. Vržem mu ga nekoliko. Kakor bi trenol, pa skoči ven iz tam stoječega zaboja sirotno dete na žival in jej iztrga kruhek iz gobca. Rekel sem otročičku, naj me pelje k svojim roditeljem. Očeta ni bilo več. Mati je perica. Vprašam jo, kako jej gre. Pripoveduje mi, da si vkljub prenapornemu delu ne more toliko pridobiti, da bi se jedenkrat na teden do sitga najela. Premišluje in premišluje, pa bilo bi treba že kakih 15 krajcarjev na dan, da bi se živelo. Ko se pa bliža čas, da je treba plačati stanovninu, mora se hrani odreči, da si pristrada stanovninu.» Nésem nič več vprašal: bilo mi je dovolj. Ali so to zdrave razmere?! Konje bogato krmijo, pošiljajo jih v kopališča; za pse imajo že ponekod posebne, debelo plačevane zdravnike, če se količjak prehladi; imajo za pse posebne dražestne kopeli, posebne služabnike, drage toalete, različne za zjutraj, za zvečer, za sprehod, za obisk . . . živali nežijo — za svojega sobrata pa nemajo srca. O da bi spet zavladovalo pravo životvorno krščanstvo, kako bi se preménilo obličje zemlje!

7. Delavci nêmajó prave svobodnosti: Ker je delavcev več nego se jih potrebuje — ali, da učeno izrečem: ker je ponuj večji kakor isk — sliši se ob vsakej, še tako pravičnej pritožbi: «Če ti ni prav, pa pojdi!» zlasti če je človek že bolj v letih in je najboljša moči že pustil tam. Tudi ob volitvah so delavci pravi sužnji: voliti morajo, kakor se jim ukazuje, če prav imamo svobodne volitve. Kakor je dejal on general: «Vsak naj voli po svoji pameti, kogar hoče; kdor pa ne bo volil tega in tega, njemu snamemo glavo.» Tudi pravico združevanja, jedino pravico, s katero se še morejo nekoliko braniti, hočejo jim kratiti.

8. Najhujše je pa to, da za prihodnost néso nič zagotovljeni. Če onemorejo, kaj bo z njimi? Dobivajo nekaj malega pokojnine — pa to še za stradanje ni dovolj. Poznam

može, ki so že stari, da se človeku srce taje, ko jih vidi, kako se še trudijo in pèhajo z delom, pa se vendar še maličijo, ker s pokojninajo jim ni mogoče živeti. Živeti s tem ni mogoče, beračiti ne smejo, če pa občino prosijo pomoči, jih je pa seveda nevoljna: mi imamo sami s seboj dovolj stroškov; tebe naj redi, komur si dal svoje moči!

In če zbolí . . . Ali mu bo mala bolnina pomagala? Če hočeš, izpred sodišča lahko čitaš mnogo takih slučajev kakor je ta-le: Štirinajstletna deklica je na zatožnej klopi, ker je prosjčila. Sodnik jo vpraša: «Kako da ste beračili? Ne veste li, da je to prepovedano.» Uboga deklica: «Gospod sodnik! Bilo je to jedenkrat. Oče so ležali v postelji bolni, mati ne morejo delati, ker imajo doma še štiri male otroke; ti so bili močno lačni in so jokali in prosili kruha . . . to me je vrglo iz hiše, da sem šla in prosjčila.» Obsojena je bila na dvanajst ur zapora. Ali bi bil ti mogel storiti drugače v takem položaju? Ali je tako razmerje zdravo? Ali ni resnično, kar pišejo papež v svojej krasnej delavskoj okrožnici:

«Jasno je kakor beli dan in z vseh strani se spoznava, da je treba pomagati in sicer, da je treba hitro pomagati, ker zaradi teh izneredeb žive neštivilni ljudje zares zatirano in nevredno življenje . . . Propálo je delo, osamljeno in brez podpore, v žrelo brezsrčnih bogatašev-posestnikov in razuzdane lakomnosti tekmarstva (konkurence). Pridružile so se denarne spletke novodobnega oderuštva in so razmnóžile zlo; in če prav je sv. Cerkev mnogokrat obsodila oderuštvo, vendar ga nenasični kapitalizem pod drugoj krinkoj (maskoj) še vedno neguje in goji. Proizvajanje in trgovanje si je zasvojilo nekaj malo ljudij samo za sebe, in tako je moglo nemnogo čezmerno bogatih naložiti delavskemu stanu skoraj suženjski jarem.»

Obmejni Slovenci.

Obmejnim Slovencem je začela siliti voda v usta. Tako slab in obupen kakor danes je bil njih položaj le malokedaj. Istrski, tržaški in goriški slovenski poslanci so obrnili hrbet deželnim zborom, ker jih tamkaj laški poslanci in fakini le zasmehujejo in razžaljujejo. A vlada mirno trpi te razmere. Poslance še bi morda branila, a laških fakinov ne bi rada razžalila. V štajarskem in koroškem deželnem zboru se Slovencem ne godi nič boljše. Kadarkoli se zavzamejo za koristi svojih volilcev, morajo slišati žaljive besede in prenašati prezirljivo ravnanje. Vendar še vztrajajo v zborih in se zatajujejo. A tudi

po noči pa so se topli med seboj in se vjedali in tulili kakor volkovi, da nam ni bilo mogoče spati. Zelo vroče ni bilo v Jeruzalemu, ker prek hribov vedno veter vleče in hladi, in tudi zrak bi bil dober in čist, ako bi ga prebivalci ne okužili in sicer najbolj se svojim kurilom; ker drv nimajo dovolj, zato pobirajo in sušijo — odpadke raznih tovarnih živali in s temi kurijo; tudi ta jeruzalemski smrad mi ostane nepozabljiv.

Zdaj pa že vemo dovolj, mi najbrž poročete ljubi rojaki; tudi meni ni ugajalo jeruzalemsko bivanje in življenje, ker splošen utis od mesta in njegovega prebivalstva je za tujca, za romarja zelo neprijeten, oduren in silno žalosten; iz daljave pa, na pr. z oljske gore je tudi sedanje jeruzalemsko mesto videti lepo in veličastno; posebno krasen je od tam pogled na templjski trg, kjer se vzdigujeata dve mogočni mošeji; sicer je pa tudi na tem lepem prostoru vse prazno in pusto; zdi se človeku, kakor bi bil Jeruzalem in njegova okolica (v kateri je vse polno grobov) — veliko pokopališče prejšnjega življenja in blišča, polno spominov na starodavno krasoto in lepoto. Da, to mesto živi le od slavne preteklosti, ker Jeruzalem ni več ne narodno in politično, pa tudi ne versko in duhovno središče; živi le zato, ker se v njem nahajajo častitljivi in sv. ostanki

iz preteklih časov in znamenite starinske reči; živi od miloščine romarjev celega sveta; živi od molitve in solz, ktere prelivajo kristjani vseh narodov na njegovih tleh; živi od vonjave Jezusove krvi, ki je nekdaš maščevanje klicala nad to mesto; ki pa ne kliče samo za maščevanje kakor Abelnova kri, ampak bolje govori kakor ta. (Hebr. 12, 24.)

Kako dolgo je že od tega, ko je bil Jeruzalem v svojem cvetu in svitu! Iz najstarejših časov pozdravlja nas častit. prikazen duhovnika-kralja Melkizedeka. Po Jozuejevi smrti premagajo Izraelitje Jebuzite in si pridobijo jeruzalemsko mesto, pa le deloma, ker šele David osvoji si sijonsko trdnjavo in Jeruzalem postane kraljevo, prestolno mesto; sv. šotor pa ali škrinja zaveze, bila je njegova slava — njegovo srce. Toda mesto Božje ali mesto velikega kralja postal je Jeruzalem prav za prav še le po Davidovem sinu, Salomonu, ki je sezidal na hribu Morija in sicer na škednju Jebuzita Ornana, slavno svetišče. Postavil si je tudi krasno kraljevo palačo, ki je bila štirikrat večja ko tempel, s prostornimi dvorišči, lepimi lopami in sobami in s sodno dvorano, v kateri je stal Salomonov tron ali prestol. A isti kralj Salomon, ki je bil povzdignil Jeruzalem do najvišje slave in lepote, vsadil mu je tudi kal ali seme propada in pogube; paganske ženske premotile

so starčku um in srce, ker tem zapeljivkam na ljubo dal je postaviti oltarje malikom in jim darove zažigati; še dandanes ima «gora pohujšanja» blizu Jeruzalema svoje ime od tega ostudnega počenjanja.

Nadaljni listi iz jeruzalemske zgodovinske knjige so deloma čisti in zlati, ki poročajo o blagoslovu, izvirajočem za Izrael iz templja; deloma pa grdi, umazani listi, ki govorijo o nezvestobi, o malikovanju in drugih zmotah; za temi pa še sledijo redno krvavi in zakaženi, ktere je vmes poslala maščevalna roka Božja. Babilonski kralj Nebukadnecar prikaže se pred mestom 590 pred Kr. in v 10 letih je Jeruzalem s kugo, lakoto in vojsko premagan, razdejan, tempel požgan in Izrael v prognanstvo odpeljan. Na razvalinah jeruzalemskega mesta pa sedi prerok Jeremija in obžaluje in objokuje nesrečo sijonske hčere v mozeg in srce pretresajočih pesnih žalostinkah, kakršnih svet še ni slišal. — Postavili so sicer 70 let pozneje pravemu Bogu neko svetišče, ki se pa nikakor ni dalo primerjati s krasoto starega templja; tudi mesto so zopet sezidali in ga vtrdili, pa kako? V eni roki zidarsko ometačo, v drugi pa meč, s katerim so se branili proti sovražnikom; malta (ali mort) je večkrat bila rdeča od prelite krvi. — Leta 170 pr. Kr. in pozneje še enkrat pridejo Sirci Izraelce kaznovati;

njim ne priskoči vlada s svojim uplivom na pomoč. Kaj nam je storiti? Ne bi bilo brez pomena, ako bi se obmejni Slovenci zjedini za skupno postopanje. Ne zanašajmo se na druge, vzemimo svojo rešitev sami v roke! Toda urno, da ne bo prepozno!

Šola in narodnost.

Z vso upravičenostjo se v zadnjem času opozarja na to, da se v naših ljudskih šolah vse premalo povdarja narodnost. Sicer bi ne bilo mogoče, da se večina slovenskih mladencev in deklet ne zaveda svoje narodnosti. Učiteljem pač ni treba imeti pomislekov, ali naj budijo ali ne budijo narodni čut pri deci. Če je narodna zavednost slaba, nenravna, potem jo je treba povsod zatirati, pri odraslih in neodraslih. Če pa je narodna samozavest plemenita, npravno-dobra lastnost, potem jo sme učitelj vzbujati že tudi v šolski deci. Za to pa z narodnostjo le v ljudsko šolo in naše pritožbe o mlačnežih in odpadnikih bodo izginile.

Jezikovni zakon.

Ker Nemci vedno kričijo, da se morajo odstraniti jezikovne naredbe, hoče jih grof Thun res preklicati ter postaviti na njih mesto jezikovni zakon. Da desnica izve, kakšen je Thunov jezikovni zakon, se skliče koncem meseca maja izvrševalni odbor desnice na Dunaj, kateremu bo Thun predložil novi zakon. Jugoslovanski poslanci izvrševalnega odbora se bodo morali postaviti po robu, ako bi novi zakon veljal samo za Čehe ali ako bi ne bil pravičen jugoslov. zahtevam.

Združenje Slovencev s Hrvati.

Poslanec katoliško-narodne stranke na Kranjskem g. Povše je v deželnem zboru predlagal, da se uvede hrvatski jezik na srednjih šolah (realkah) kot obvezni učni jezik. Predlog se je sprejel. Hrvatski narodni krogi so vsled tega sklepa silno razveseljeni, kajti to jim je dokaz, da se Slovenci resno približujejo hrvatskemu narodu. Slovenci in Hrvati, ako se nočemo dati od nemških, madjarskih in italijanskih sosedov duševno in gmotno ugonobiti, moramo se združiti v močno, nepremagljivo jednoto.

Sv. oče in socialno vprašanje.

Kakor poroča »Linzer Volksbl.« je bil linški škof Dopellbauer dne 19. m. m. od papeža Leona sprejet v avdijenci. Škof je bil spremljan od kanonika Helletsgruberja iz Linca in nekega mladega duhovnika iz Brik-sena, ki je sedaj kapelan pri Animi v Rimu. List poroča o tej avdijenci sledeče: Ko je škof predstavil kapelana, je opomnil slednji,

tempel Božji onečastijo, mesto upostožijo in prebivalce pomorijo; a vendar si Jeruzalem zopet opomore; prvokrat ga reši hrabri Judež Makabejec, drugokrat pa junak Janez Hirkani.

Slednjič zgubi Jeruzalem celo svojo moč in ves pogum; to njegovo slabost pa z bistrim pogledom zapazi rimski orel in ga krepko zgrabi s svojimi kremplji; judovska dežela pride pod oblast mogočnih rimskih cesarjev. Sicer je še nosil Herod Veliki kraljevo krono in je mnogo storil za olepšanje mesta; tempel je bil ob Herodovem času lepši kakor Salomonov; toda isti kruti Herod onečastil je sv. mesto s paganskimi stavbami, z glediščem, amfiteatrom itd., ker je bil odvisen od Rimljanov; sicer pa je bil tudi sam, nekaj že po krvi, še bolj pa po mišljenju pagan; dokaz, da je bilo kraljevo žezlo že odvzeto Judovemu rodu in da torej odrešenik ni mogel več daleč biti.

Tako se je jeruzalemsko mesto ob Mesijevem prihodu zares lesketalo in bliščalo kakor nevesta, ki ovenčana in okinčana pričakuje ženina; pa ta krasota je bila navidezna in izposojena od nevernikov, a lepota Sijonske hčere morala bi biti znotrajna. Z neskončno ljubeznijo svojega Božjega srca hoče jo Jezus rešiti; milo in resno jo svari v templu, na ulicah in cestah, povsod in ob vsakem času oznanja svoj zveličavni nauk

da je bil on doma predsednik nekemu delavskemu društvu in da se bavi sedaj še s socialnimi študijami. Papež je rekel na to hitro in živahno »To je važna stvar dandanes«. In ko je kapelan obljubil, da hoče tudi nadalje delovati za velike socialne ideje svojega papeža, se je sveti oče naslonil nekoliko nazaj na svoj prestolni sedež in je rekel: »Da, trdne ideje so potrebne dandanes! Po vsem svetu gre silno gibanje in nujno je potrebno, da se tudi duhovniki temeljito bavijo s temi vprašanji, ako se hoče, da v teh viharjih zelo mnogo ljudi ne pride ob vero in v tabor socializma. Le nadaljuj pričeto delo!«

Dopisi.

Sv. Ema. Pretečeni petek je bil za nas žalosten dan. Od četrtega zjutraj do petka zvečer po noči je deževalo. Že v noči od četrtega do petka je prihrumela voda iz sosednjih bregov ter preplavila lepo in plodnosno Mestinjsko in Pristovsko polje. Ob hrvatski meji je izstopila Sotla, in veliki del Vonarskega polja je bil pod vodo. Čez dan je voda naraščala. Lani so donesli travniki slab pridelek. Seno je bilo večkrat poblateno, ko je še stalo, ko je bilo pokošeno, so ga izpirali vedni nalivi ter mu izsesali zadnjo redilno snov. Klaja je bila bolj morilna kakor redilna. Večkrat se je čula pritožba, da bolehajo goveda in konji radi nezdrave piče. Letos se nam ne obeta nič boljšega. Komaj se je vzdignila trava nekoliko od tal, že pride blatna in težka voda, da jo prilepi na zemljo. Če se bo to pozneje ponavljalo, bo pridelek sena zopet deloma vničen. Ako pa naš kmet ne dobi od živinoreje potrebnih krajcarjev, jih nima od kod dobiti.

Vinogradi, nekdanji ponos naših krajev, so že davno žrtva trtne uši. Novi nasadi se širijo le polagoma, ker primanjkuje denarja. Sadno drevje todi ne rodi več samo ob sebi, kakor za časa naših očakov. O umni sadje-reji se poučiti naši ljudje dosedaj niso imeli priložnosti, razven tega jih motijo tudi pred-sodki naših očetov, zategadelj spi umno sadjerstvo. Na boljšem niso poljski pridelki. Vsled nizke lege obrodé le v osušnih letinah in donašajo čez domačo potrebo, v mokrih letinah niti ne zadostujejo. Tako je pri nas v deževnem letu združeno vse, kar ugonobljuje kmeta. Lahko si je misliti, kako nas je razveselila novica v »Slovenskem Gospodarju« v zadnji številki, da se je posrečilo neutrudnemu poslancu g. Žičkarju deželni zbor tako daleč pripraviti, da se je pričelo posvetovanje, kako bi se popravila struga

Sotli in njenim pritokom. Veselje je bilo toliko večje, ker jo je prinesel ravno ob času, ko se je voda najbolj širila.

Sv. Ana na Krembergu. (Bralno društvo.) Obmejni Slovenci smo, in zato nam preti nevarnost od zunaj in znotraj, da se izneverimo materinemu jeziku in slovensko-narodnemu mišljenju. Od zunaj posebno pritiskajo na nas ter nam vsiljujejo svojo nemščino različni uradi kakor c. kr. glav. v Radgoni, c. kr. okrajno sodišče in davčni urad v Cmureku. To lahko dokažemo vsaki dan z dejstvi. Danes le vprašamo, od kod imajo uradi pravico, zahtevati od Slovencev nemške vloge? Kdo dovoljuje c. kr. uradniku, da sme šmešiti nam od presv. cesarja zjamčeno pravico, po kateri sme Slovenec za svojo osebo in uradno dopisovati uradom v prirojenem mu slovenskem jeziku?

Pa tudi od znotraj, t. j. od nas samih prihaja nevarnost, da se sčasoma spačimo. Res je, da prihaja pritisk v prvi vrsti od nemške meje, da se na pr. vlagajo od jedne slovenske občine samo nemške vloge, ker tako zahteva načelnik dotičnega glavarstva; res je jedna občina polunemška, ker prav na nemški meji, oziroma so zakoni glede narodnosti mešani, tako da je on trd Nemec, ona pa dobra Slovenka — vendar pa ne moremo prikriti, da živimo v znamenju in v času narodne brezbriznosti in zaspanosti, da se prav nič ne brigamo za svoj slovenski narod in jezik, ali pa da vsak vleče na svojo stran kakor boljše kaže. Posebno moramo grajati da tudi oni, ki stoje na krmilu občin, ne čutijo potrebe, uradovati izključno slovenski, akoravno se njim to ne zabranjuje n. pr. od mariborskega glavarstva, kateremu pripada največji del Sv. Ane. Niti slovenskih pečatov še nimajo. Toda tudi o tem danes dovolj. Dal Bog, da bi se kmalu vse naše občine vzdramile, ter prosile jednako Šavniški za slov. nadsodišče, za slovensko vseučilišče in za slovensko izklicavanje železniških postaj na Slovenskem. Ne pozabimo tudi napisati na pečata pošte »St. Anna am Kriechenberg«.

Ker se torej hoče tukajšnjega slovenskega življa gnjiloba od zunaj in znotraj lotiti, je nedvomljivo umestno, da celo potrebno nekaj ukreniti, da se naše ljudstvo in njega potomci narodno ne zgubijo in ne uničijo na veliko žalost matere Slovenije. Ledino bo treba orati, torej začnimo z bralnim društvom, kojega ustanovitev je vis. c. kr. namestništvo v Gradcu dovolilo s odlokom dne 10. aprila 1899 se sedežem pri Sv. Ani na Krembergu. Da je to bralno društvo res potrebno, kaže že to, da hodi odrasla mladina po knjige v šolo in farovž, koje prebira v prostih urah.

in dela čudeže; kolikokrat je hotel njene otroke zbrati in varovati, kakor kvoklja zbira piške pod svojimi peruti, pa ni hotela. Nazadnje mu ne preostaja ničesar drugega, kakor da se razjoče nad njo in ji naznani gotovo pogubo; pa še zdaj ostane otrpna, neverna; sama si izreče smrtno obsodbo in jo podpiše s krvjo Mesijevo.

Gorje Jeruzalemu, nad katerim se začenja maščevati prelita kri sv. prerokov in kri Zveličarjeva! Kristjani zapuščajo mesto, angeli Božji zapuščajo tempel. Vojskovodja Tit se bliža, da kaznuje po volji Božji nesrečno mesto. Svojega odrešenika je križalo; glej, zato pa stoji okoli mesta sto in sto križev, na katere pribijajo rimski vojaki iz mesta pobegle jude. Nedolžno kri je prelilo; glej, kri njegovih otrok teče potokoma. Kruha življenja ni hotelo vsprejeti; zato mu Bog ne da vsakdanjega kruha, in česar ne usmrti meč, umori lakota; neka mati zakolje svojega lastnega otroka, da si glad potolaži. Tempel je onečastilo; glej gorečo bakljo, ki je priletela na tempeljsko streho; ogenj se vname in pokonča svetišče z vsemi ljudmi vred, ki so se v njem poskrili: Jeruzalema ni več in kamen ni ostal na kamenu! Izrael ni več ljudstvo Božje; zavržen je in raztrošen po celem svetu, naj povsod pričuje, da je sodba Božja pravična in kazen njegova huda; živi

le, da včasih kaznuje izvoljeno ljudstvo N. Z. t. j. kristjane, kedar namreč hočejo Izraelce posnemati v nezvestobi do Boga in v neveri.

Ubogo mesto! V prah poteptano in pomandrano — a vendar še ne mrtvo, še ne dovolj bičano in kaznovano in še ne spravljeno z Bogom. Kristjani naselijo se sicer na tvojih razvalinah in stavijo oltarje in cerkve, a ne morejo te celo pokristjaniti; ker za Rimljani pridejo Perzi, za Perzi pa Muhamedani, vsi poslani od previdnosti Božje, da te v enomer bičajo. A zadnje leto 11. stoletja se vendarle zdi, da se je približalo odrešenje, ker ti pridejo križarji iz Evrope na pomoč; sv. križ se zasveti na tvojem zidovju; krščansko mesto si, — pa žal le za malo časa, le za trenotek po veliki svetovni uri, ker leta 1187 si zopet v muhamedanskih rokah in si še dandanes.

Da, Turek je tvoj gospod, tvoj strahovalec. Njegova moč že zelo pojema in upati je, da bo turške vlade kmalu konec; toda, bo-li tebi takrat zasvetila svoboda? Ali boš ti potem katoliško mesto? Skorej se je bati, da ne, ker Rusi se silno potegujejo za te; ako pa pride Jeruzalem krivoverskim in nestrpnim Rusom v oblast, bo za katoličane slabše, ko pod Turkom; vse sv. kraje, katere še zdaj imamo, bi nam brezdvomno vzeli s silo.

Novo ustanovljeno bralno društvo bo skrbelo, da bo staro in mlado, kar je uka- željno, dobivalo primernih poštenih krščanskih časopisov in knjig, s kojimi si bodo pamet bistrili ter srce blažili. Skrb novega društva bo tudi, podati sem ter tje društvenikom pošteno razveseljevanje, bodisi v dobrih gledaliških igrah, ali bodisi v domačem ali umetnem petju, za kar se naši pevci že davno vadijo. Zlasti bode odboru novega društva v veselje, priskrbeti tukajšnjemu slovenskemu ljudstvu potovalne učitelje, ki bodo v sloven- skem, nam vsem razumljivem jeziku razkla- dali ali v trso- ali v sadjereji, ali o živino- reji itd. Sploh skrb novega društva bo in mora biti, da postane za tukajšnje slovensko ljudstvo v vsakem oziru plodonosno. V to pomozi Bog in lepo število udov novega društva, h kojemu pristopiti so vsi, tudi narodni sosedje Št. Lenarčki, Št. Jurški itd. srčno povabljeni!

Iz Slov. goric. (Volitev.) Pred krat- kim se je vršila volitev občinskega odbora v mali občini v Šiĉah. Kakor vse povsodi, so se tudi tukaj znašli nezadovoljneži, ki so si na vse mogoĉe naĉine prizadevali, da bi ne bil veĉ izvoljen dosedanji predstojnik, kateri je zaporedoma 15 let v zadovoljnost veĉine obĉanov sluŹboval. Vendar napora ni bilo treba, ta je sluŹbo sam rad odloŹil, ker ima veĉ javnih sluŹb na ramah, kakor naĉel- ništvo pri okrajnem zastopu Št. Lenart, okrajni hranilnici in posojilnici itd. Pri volitvi sicer ni bilo kake velike borbe, kar s pohvalo za- pišem, da v tej občini ni nemĉurske stranke, vendar jeden, kot vodja vseh nezadovoljneŹev, je spisal nekšno pritoŹbo na c. kr. okrajno glavarstvo radi te volitve, pa spisal jo je v — nemŹcini. Mi bi mu niti ne zamerili, ako bi pritoŹbo spisal v ljubi in mili materinski slovenŹcini! A s tem je pokazal, da nemŹĉino colj ljubi, kakor svoj dragi jezik, kar je Źal Źe veikokrat pokazal. Na mesto starega pred- stojnika g. Franceta Wella je sedaj izvoljen novim g. Jakob ŹiŹek, a svetovalcem gg. TomaŹ Ornik in Janez Neuwirt, vsi trije dobri slovenski korenjaki, katere naj Bog Źivi mnoga leta! Staremu g. predstojniku pa hvala za mnogoletni trud!

Razne stvari.

Iz domaĉih krajev.

(Mil. knez in Źkof) so vĉeraj dne 10. maja se udeleŹili v kadetni Źoli odkritja cesar-Franc-JoŹefovega odkritja ter darovali tudi tamkaj sv. maŹo.

Ubugo mesto! Ali ne boŹ nikoli veĉ naŹlo miru, ker ga nisi hotelo sprejeti iz Mesijevih rok? Upajmo, da se ti povrne ljubi mir, ker tvoja Źejna tla so paĉ Źe dovolj krvi popila. Sicer pa menimo, da tebe ne bo premagal veĉ oster meĉ, ampak duhovno oroŹje; Źiva krŹĉanska vera in dejanska ljubezen te bo povzdignila do ĉasti, da boŹ poleg Rima drugo glavno krŹĉansko mesto. Po tem tudi ti vzdihujeŹ in upaŹ, da ti bo usmiljeni Bog prizanesel in te odreŹil, namreĉ Źe poprej, preden nastopi sploŹno preslavljenje, preden se spremeniŹ v novi in lepŹi Sijon. Tvojemu upanju pridruŹujemo se tudi mi in pojemo in molimo s kraljevim pesnikom Davidom: «Stori milost, Gospod! po svoji dobri volji Sijonu, da se sezidajo zidovi v Jeruzalemu» (Ps. 51, 20).

Prositi, kar je Jeruzalemu v mir in obilnost, bodi njim, kateri tebe ljubijo. Mir bodi v tvoji trdnjavi in obilnost v tvojih stolpih (Ps. 121, 6. 7).

«Gospod zida Jeruzalem in zbira Izra- elove razkropljene. On ozdravlja nje, ki so potrtega srea in njih rane obvezuje» (Ps. 146, 2. 3).

SmeŹniĉar.

Katehet: «Povej mi, ljubi otrok, kateri so tuji grehi?»

Uĉenka: «Ne vem, gospod, pa vpraŹajte mojega brata, ki je bil na tujem, on bo vedel.»

(Sreĉkanje) efektne loterije za cerkev Sv. Magdalene se je preloŹilo na dan 31. av- gusta t. l.

(Nove skladbe.) Znani skladatelj g. V. Stolz, bivŹi uĉitelj, sedaj v Gradcu Jakomini- platz 11, je izdal zbirko 16 uglasbenih pesni za blagoslove. Cena 64 kr.

(Okrajnim Źivinozdr.) v Braslovĉah je imenovan g. Anton KoroŹec.

(Nova Źeleznica.) ŹelezniŹko minister. je dovolilo na jedno leto Źtefanu pl. Daubachyju v Zagrebu, da izdela tehniĉne priprave za navadno krajevno Źeleznico Kamnik-Mo- zirje. Dober uspeh!

(V Kozjem) bodo v kratkem volitve v krajni Źolski svet, kojega naĉelnik je sedaj g. Ferluga. Upamo, da bo tedaj njemu in njegovim pristaŹem odklenkalo tudi v tem zastopu.

(Na Buĉah) se bodo vrŹile dne 26. maja obĉinske volitve. Pozor torej buĉki narod- njaki! Zmaga naj pravica!

(KnezonaĹŹkof dr. Missia) bo v pri- hodnjem konzistoriju imenovan kardinalom. To je sedaj Źe uradno potrjeno.

(Samomor.) Dne 7. t. m. popoldne je popoldne pri Zidanem mostu z revolverjem se ustrelil neki nepoznan ĉlovek, Źe mlad in lepo obleĉen. Pisanja ni imel nobenega pri sebi. Proti veĉeru istega dne so ga pre- peljali v loŹko mrtvaŹnico.

(V Celju) je umrl dr. Anton Zhuber pl. Okrog, deŹ. sod. svetnik, star komaj 47 let.

(Slovenci le plaĉujte!) Na Źtajarskem je 636 nemŹskih ljudskih Źol in le 220 slo- venskih, meŹĉanskih Źol je nemŹskih 13, slo- venskih niĉ, malo-obrtnih Źol je nemŹskih 18, slovenskih niĉ, poljedelskih Źol nemŹskih 10, slovenskih niĉ, deklislih izobraŹevaliŹe je nemŹskih 7, slovenskih niĉ. Slovenci! Te mnogoŹtevilne nemŹske Źole plaĉujejo se tudi z VaŹim davĉnim denarjem. Kadar pa za- htevate, da se tudi za VaŹo deco zidajo Źole, Vam jih Nemci odrekaajo. Ali je slo- venski kmet zaradi tega tukaj, da Nemcu dela tlako, da mu nosi denar za njegove potrebe? Slovenski kmetje, zahtevajte, da se oslobodite nemŹskega jarma! Spodnji Źtajar mora dobiti samoupravo!

(«Kje so naŹ stric?») tako sta pov- praŹevali zadnji teden po Ljubljani dve de- vetletni deklici iz gornjegrajskega okraja na Źtajarskem. UŹli sta z doma in peŹ priŹli brez vsakega denarja 14 ur daleĉ v Ljubljano obiskat strica, katerega Źe nista nikoli videli. Mestni straŹnik je sluĉajno naŹel deklici na ulici in jih potem odpeljal do strica, o ka- terem sta vedeli samo, kako se piŹe. Kmalu nato je pa Źe priŹla z doma teta iskati iz- gubljeni dekleti in loĉiti sta se morali od svojega strica, kojega sta s tolikim trudem komaj naŹli.

(Iz Loke pri Zidanem mostu) nam piŹejo: Dne 22. aprila smo imeli obĉinske volitve. O tem je Źe nekdo na Źiroko raz- pravljjal v «Domovini» Źt. 17, kjer pa poŹtene slovenske kmete, kateri mu niso hoteli iti na limanice, imenuje socialdemokrate. BoljŹe bi bilo, da bi si tisti nemŹkorĉek sam sebi dal po zobeh, kajti agitiralo se je od njegove strani na vse mogoĉe naĉine proti nam, ali zaman, niĉ niso pomagale smodke in pijaĉa. NaŹi vrli slovenski kmetje so kakor skala stali v boji. Zato tudi nismo propali, dve tretjine je vendar slovenskih odbornikov in le ena tretjina posilinemŹska. V III. razredu so izvoljeni gg.: Skuharski Leopold, Vincenc Fon, Źnidariĉ Jan., Kajtna JoŹef, JakŹa Jan., Kajtna Anton. V II. razredu gg.: Kokotec Fr., Gmajnar Karol, Lommer pl. Maks, Dragar JoŹe, Kovaĉ Ant., Rastohar Janez. V I. raz. gg.: Plenk Anton, Moser Ignac, Skalak Hub., Wertheimer Oton, Juvanciĉ Alojz in Kropaj BlaŹ. Upanje naŹe je, da sedaj prevzame Źu- panstvo kak slovenski narodnjak. Źal, dosih- mal se je le nemŹski uradovalo, tla so pa vsa slovenska. Mi spodnjeŹtajarski kmetje se bo- jimo, da bo Sava sicer kmalu postala pruska meja. V marsiĉem ima Źe itak naŹ okraj nemŹsko lice. Napisi na hiŹah in cestah so

veĉinoma nemŹski, kar Źali vsakega zavednega Slovenca. Konĉno opozarjamo vse stare in na novo voljene odbornike, naj delajo za blagor jim mile slovenske domovine. PokaŹite, da ste sinovi slovenskih mater. VaŹe geslo naj bo: Vse za blagor slovenskega ljudstva!

(Socialdemokratske Źene) Iz Ivnika nam piŹejo: Ker delavci v tukajŹnjih tovarnah 1. maja niso dobili delopusta, so njih Źene in hĉere slavile 1. maj. Zbralo se jih je kakih petdeset, ki so marŹirale dve po dve po trgu, upile kakor kavke ter prepevale nesramne pesmi. Vsaka je imela rudeĉe znamenje, vo- diteljica pa je imela ĉez ramo ovit velik rudeĉ trak, palico v roki in na koncu palice veliko rudeĉo ploŹĉo. Mahnile so jo proti Zelenemu Travniku, kjer so jih ĉakali zelenotravniŹki steklarji ter jih slovesno vsprejeli. NavduŹene vsled obilno zavŹite pijaĉe so se vraĉale Źe le pozno veĉer domov ter zopet vznemirjale Ivnik s kriĉanjem in nesramnim petjem...

(DeŹelna razstava) v Gradcu se bo priredila leta 1901. V odboru za prireditve so sami Nemci. Tudi Slovenci bodo morali pomagati plaĉevati stroŹke, a govoriti ne smejo zraven niĉesar. To je praviĉnost Źta- jerskih Nemcev!

(Blizu Makol) v okolici Sv. Treh kraljev so v nedeljo zadnjega aprila fantje stavili maje med popoldansko sluŹbo boŹjo. Ko so po dokonĉanem delu zaĉeli z moŹnarji streljati, se je enemu, ko je nabijal moŹnar, vnel smod- nik ter mu odtrgal na levi roki nekaj roke, palec in kazalec ter mu celo roko moĉno poŹkodoval. — Isti veĉer je vele p. g. A. Mla- karju zgorela koĉa pri mlinu. Komaj so obra- nili mlin.

(Romarski vlak v Marijino Celje.) Obiĉajni romarski vlak vozil bude letos me- seca avgusta Celje-Kapfenberg-Seewiesen. Ako se doseŹejo ĉisti dohodki, obrnili se bodo v dobrodelne namene. Ker pa letos g. IvanuŹu vsled primanjkanja ĉasa ni mogoĉe prevzeti vodstva vlaka, prevzel bo isto g. Franc GajŹek, posestnik in gostilniĉar v Poljĉanah.

(Viniĉarska Źola v Ljutomeru.) V deŹelnozborski seji dne 6. maja sprejet je bil predlog poslanca dr. Rosina, da se z bodoĉim letom ustanovi viniĉarska Źola v Ljutomeru. Uĉni jezik pa ne bode, kakor so nekteri slo- venski listi poroĉali, nemŹski, nego bode cela Źola tako urejena, kakor ptujska. To seveda ne iz praviĉnosti do Slovencev, ampak zato, ker drugaĉe ni mogoĉe in ker tako Źolo Źe- lijo osobito tudi nekteri nemŹski posestniki goric.

(Umrla) je dne 14. aprila v Źt. Vidu na Planini Ana Pavlinc. Rajna, ki je Źe veĉ let bolehal, je bila blaga, krŹĉanska Źena. StraŹne boleĉine je jako potrpeŹljivo in popolnoma v boŹjo voljo vdana prenaŹala. Kako spoŹto- vanje je pokojna vŹivala, je kazal njen pogreb. Spremljalo je rajno k veĉnemu poĉitku 15. vlĉ. gospodov, Źolska mladina in jako velika mnoŹica domaĉih in tudi sosednih faranov. N. p. v m.

(Iz Zdol pri Kozjem.) Dne 30. aprila zveĉer ob 8. uri je bila huda nevihta, blis- kalo in grmelo je tako, da je bila groza. Med nevihto je padala kakor grah debela toĉa. Dne 2. maja je pa bila velika slana.

(Rudeĉkarji) so imeli 1. majnika na nekem travniku zunaj Gradca velik shod. Razobesili so mnogo rudeĉih zastav; a zve- ĉer je cela tropa pod vodstvom Źenske, ru- deĉe obleĉene, med divjim truŹĉem hodila po mestnih ulicah. Na voz, v katerem se je peljal nek duhovnik, so metali rudeĉkarji kamenje.

(Odlikovanje.) Gosp. Anton ArzenŹek, naduĉitelj na Stranicaĉ je prejel za svoje 40letno zvesto delovanje ĉastno svetinjo. Znamenito je to, da ta gospod od l. 1857. Źe na svojem prvem mestu deluje.

(NeĉloveŹka mati.) Nedavno je poro- dila in umorila svoje dete neka Barbara Sed- mak, doma iz pilŹtanske Źupnije. Toda vse pride na dan. Detomorko so kmalu zasledili in izroĉili sodiŹĉu, ki ji je prisodilo 6 let teŹke jeĉe za neĉloveŹki ĉin.

(**Iz Konjic.**) Danes ne nameravamo analizirati pojedinih dolžnosti okajnega zastopa, tudi ne preiskavati, kako da iste spolnjujejo n. pr. v kakem stanu so naše ceste itd. — za to bomo porabili v kratkem več časa in prostora, kakor ga imamo zdaj na razpolago. To pa moramo že danes omeniti, da ima naš okraj z ozirom na zadnje ljudsko štetje 20.978 slovenskih in 1581 (??) nemških prebivalcev. Kaj je več — 20 tisoč ali 1 tisoč? — Dragi bralci, ne prenažite se z odgovorom! Poglejmo prej naš okrajni zastop. V nemških rokah je! Nemci nam gospodarijo v okraju. Skrijte se torej vi matematiki, ki trdite, da je 20 več kot 1. Sicer pa spet kmalu pride čas, ko lahko dokažemo, da je 20 res več kot 1. Pošteni slovenski rodoljubi konjiškega okraja — potrudimo se malce, da se nam ta dokaz posreči. O tem še bomo govorili, danes pa sledeče: Zaslužni dosedanji tajnik okrajnega zastopa in okrajne hranilnice gre v pošteno zaslužni pokoj. Okajni zastop, okrajna hranilnica, vendar nista kaka privatna zavoda, v kojih se lahko novi tajnik kar po domače nastavi. Sorodnik in spe odstopivšega tajnika pa ima baje že službo tajnika v žepu, zdaj pridno prakticira. Nam ni za osebo tega gospoda praktikanta, znanega Wolfovega pristaša Gottfrida Hasenbihelja, nam le ne gre v glavo, zakaj da okrajni zastop službe ne razpiše. Tako šopirno se pa vendar ni treba ravnati po pravilih protekcije ter s tem izživati več kot 20.000 prebivalcev.

(**Prvi misijon**) oo. frančiškanov Kranjsko-Hrvatske provincije. Od 10. t. m. do 19. zjutraj se bode pri Sv. Trojici v Slov. gor. obhajal misijon, katerega bodo vodili čč. očetje frančiškani Kranjsko-Hrvatske provincije, P. Hugolin Sattner, P. Selezij Vodusek (oba iz Ljubljane) in P. Avgustin Čampe iz Klanjca. To je uže 8. misijon, kojega čč. očetje frančiškani obhajajo, in povsod jih je ljudstvo z veseljem pozdravljalo, in tako tudi mi štajerski Slovenci njih prihod prav srčno pozdravljamo ter jim želimo obilno sadu in blagoslova.

(**Poštna zadeve.**) Poštni asistent v Zidanem mostu g. Emil Mationšek pride v Celovec, g. Rudolf Hallada iz Radgone v Most na M. g. Rihard Liebscher iz Ljubna v Radgono, poštni praktikantje gg. Herman Winkler, Gustav Schatzl in Ferdinand Winkler iz Celja v Gradec, gg. Vladimir Kočevar, Peter Koberer in Milan Borštner iz Gradca v Celje.

(**Umor in samomor v cerkvi.**) Iz Pariza javljajo: V cerkvi Notre-Dame de Rive je streljal steklar Charollois na svojo ženo v tistem hipu, ko je peljala svojo hčerko k prvemu sv. obhajilu. Ustrelil je dvakrat ter zadel ženo, da se je zgrudila smrtno ranjena. Po zločinu je hotel ubežati, a pri vratih so ga ustavili, na kar je sprožil revolver v svoje sence in bil takoj mrtev. Vzrok zločinu je bil, da ga žena, s katero je razločen, ni pozvala, da se udeleži obhajila svojih otrok.

(**Izpit učne usposobljenosti**) so naredili na mariborskem učiteljskem za ljudske šole gospodje: Strniša (Slov.), Glinšek (Slov.), Löschnigg, Kompost in gospice Schwagel (Slovenka), Lauer, Planegger. Gdč. Lauer je prestala skušnjo z odliko. Iz francoščine sta naredili dve goscici izpit (med njima tudi Olga Oschgan iz Ptuj). Za meščanske šole III. skupina je prebil izpit g. Hölzl, meščanski učitelj v Mostu n. M.

(**Iz Mislinjske doline.**) V Pamečah je od Velikenoči sem mnogo ljudi bolehalo za hripa ali influenco. V nekaterih hišah so kar vsi ležali. — V soboto 22. je bil na cesti blizu Sv. Janža povožen in takoj mrtev kmet Sečjak iz Silske fare. — Pri Sv. Florjanu v Doliču je zasula zemlja tri železniške delavce, rodod Lahe, ki so bili dne 26. pret. m. od peterih duhovnikov in mnogobrojne množice drugega ljudstva slovesno pokopani. — V nedeljo 30. aprila se je vsula prvič močna toča čez dolino. Na srečo ni veliko napravila škode.

Društvene zadeve.

(**Iz Lehna.**) Občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda v Lehnju, ki bi se imel vršiti na binkoštni pondeljek, se je preložil na mesec avgust. Dnevni red se objavi še o pravem času. Jernej Pavlič, predsednik.

(**Žiče.**) Na binkoštni pondeljek priredi tukajšno bralno društvo občno zborovanje ob 3. uri popoldne v šolskih prostorih. Gospod nadučitelj Eberl prednašal bode o varstvu človeškega življenja. Ne samo prave ude društva, ampak tudi sosede in prijatelje vabi prav uljudno odbor.

(**Za šolo na Muti**) so darovali ob priliki dobro prebitega župniškega izpita čč. gg.: Jodl Ivan 4 K., Ant. Šebat 2 K., Pernat A. 1 krono.

(**V Pesjem**) pri Velenji se ustanovi konsumno društvo, registrovana zadruga z omejeno zavezo, katero bode imelo namen, prodajati dobro kupčijsko nepokvarjeno blago po nizkih cenah in posredovati prodajo poljedelskih pridelkov med udi. Ustanovitev te zadruge v Pesjem je iz raznih ozirov jako potrebno, ker le z združenimi močmi se bode doseglo, da bodo mogli kmetje svoje poljedelske pridelke po pravi ceni prodajati. Ne bo jim treba plačevati prekuovalcev, a tudi denarja ne bode treba več pri nakupovanju blaga nasprotnikom v bližnja trga nositi. Torej od strani voditeljev in upljivih oseb pričakujemo željno, da storijo vse, da bi začelo to društvo čim preje delovati da s tem našim željam vstreže. Viribus unitis!

(**Kmetijska zadruge na Cvenu.**) Vsled prošnje ravnateljstva te zadruge, je vis. dež. odredil gosp. Mart. Jelovseka, dež. potovalnega učitelja, da bode dne 14. maja predpoldne in popoldne poučeval na zadružnem posestvu na Cvenu o umni živinoreji in mlekarstvu. K temu pouku vabijo se tudi nezadružniki.

(**Ormožka čitalnica**) priredi dne 14. majnika t. l. v svojih prostorih gledališki večer s šalo-igro »Zakonska sol« in »Blaznica v prvem nadstropju« Na vabilih naznanjena igra »Servus Petelinček« morala se je zbog ovir opustiti. Vstopnina: stojišča 15 kr., sedeži 30 kr. Začetek ob 7. uri zvečer.

(**Odbor kat. slov. pol. in gosp. društvas s edežem v Jarenini**) naznanja, da se IV. shod, ki bi naj bil v nedeljo pri Sv. Marjeti ob Pesnici, zaradi različnih ovir preloži in se vrši nekaj tednov pozneje.

Deželni zbor štajarski.

Gradec, 4. maja.

Začetkom seje v torek je čital dr. Rosina interpelacijo zastran nepravilnega uradovanja pri tukajšnjem nadsodnišču v slovenskem jeziku. Nemški liberalci in narodnjaki so jeli sicer ugovarjati in nekaj kričati — potem so jo pa pobrisali iz dvorane. Vzbornici je ostalo samo le 12 poslancev. Sedem Slovencev in 5 konservativcev. Ko se je slovensko čitanje dovršilo, je bral isto interpelacijo zapisnikar v nemškem jeziku ob navzočnosti nemških poslancev. »Tagesposta« je toraj zastoj nahajškala pouličnjake proti Slovincem.

V seji 3. majnika se je obravnavalo o prošnji petero posestnikov iz Vuzenice, naj se za katastralno občino Vuzeniško vstanovi lastna politična, ostale 3 katastralne občine pa se naj imenujejo »Občina Vuzeniška okolica«. V imenu občinskega odseka je poročal o tej zadevi baron Kellersperg in se ve priporočal razdelitev sedajšnje Vuzeniške občine v dve novi občini. Temu predlogu sta se ustavljala poslanca J. Vošnjak in dr. Rosina; za razdelitev se je z robotimi besedami potegoval besedami potegoval Lenko ter tarna o zatiranju Nemcev na Spodnjem Štajarskem (Kdo se ne smeji?) Dr. Reicher je v imenu deželnega odbora priporočal, naj se loči trg od okolice. Razun Slovencev je vsa zbornica glasovala za ločitev, tudi nemški katoliški poslanci so bili proti nam.

Dolgotrajna je bila razprava o deželnih železnicah. Dokazovalo se je, da ni upati, da se ta zadeva zboljša. Reklo se je pa, da enako, kakor Štajarska, tudi Češka veliko žrtvuje za enake deželne železnice. Naša tolažba je toraj v tem, da imamo sotrpine tudi po drugih kronovinah. Zastran name-ravane proge: Groblno-hrvatska meja se je sklenilo, da dežela podpira to zgradbo, za katero je država že obljubila 300.000 gld., z zneskom 400.000 gld.; toda le pod tem pogojem, da se poprej zagotovi, da se bo ob enem zidala železnica od hrvatske meje naprej do zagorjanske železnice. Na čelu nove družbe, ki hoče to železnico iz Grobelnovega do hrvatske meje zidati, je državni poslanec vitez Berks. Dolgotrajen prepir se je vnel med dr. Linkom in vodjo Rohlicerjem zaradi raznih napak pri sestavi računov o deželnih železnicah. Kakor včeraj, tako tudi danes ni bilo mogoče več, kakor tri točke dnevnega reda rešiti.

O deželnem posestvu v Oberhofu in Buchau na Gornjem Štajarskem se je vnela kaj živahna razprava. Poročevalec deželno kulturnega odseka Grösswang je grajal tamošnje gospodarstvo, med tem ko so ga hvalili drugi gornještajarski poslanci. Tamošnje gospodarstvo bi imelo biti vzorno za vse kmete; tam bi se imeli vzgojevati dobri biki in bi se imela vstanoviti vzgledna mlekarina. Nekateri poslanci so hvalili poduk na tem posestvu v živinoreji in mlekarstvu. — Sprejel se je predlog deželno-kulturnega odseka, da se naj vstanovi v Ljutomeru viničarska šola in se ima cesta od železnične postaje Rečica skozi Gornjigrad do Kranjske meje sprejeti med ceste I. razreda, ako sprejme gornje-grajski okraj cesto v Solčavo med ceste II. vrste.

Skupni finančni in naučni odsek sta sprejela postavbo o zboljšani učiteljskih plač. Nemško-narodna večina odseka je sprejela dozdajšnji sistem, po katerem se šole uvrstijo v take I., II. in III. plačilnega razreda. Plače se zboljšajo precej zdatno, vendar se ni moglo vstreti popolnoma vsem željam učiteljstva. Reči se pa sme, da bodo učitelji na stare dni, kedar stopijo v pokoj, primeroma prav dobro preskrbljeni. Ker se bo deželna naklada na žganje zvišala na 15% in bo ta davek prinašal približno 250.000 fl. novih dohodkov deželi, ne bo treba doklad na zemljiški davek [posebno povišati. O tej zadevi je pa težko še zdaj veliko govoriti, ker se obravnava v zbornici še ni pričela. To še omenjam, da bi imelo priti po zdajšnjem načrtu 10% ljudskih šol v I., 40% v II. in 50% v III. plačilni razred.

Narodno gospodarstvo.

Posojilnica v Slatini, je zaključila z minolim letom 15 upravno leto in ima neomejeno zavezo. Pristopilo je 20 zadružnikov, izstopila pa sta 2 zadružnika in je ostalo koncem leta 379 zadružnikov, kateri so imeli vplačanih deležev 496 gld. Hranilnih vlog s kapitalizovanimi obrestmi vred je bilo 21954 gld. 99 kr. od 95 vlagateljev. Dolžnikov je bilo 325, kateri dolgujejo skupaj 28079 gld. 31 kr. Čisti dobiček znaša pa 487 gld. 35 kr. od katerega se je določilo za dobrodelne namene 200 gld. Ostanek pa se je pridjal rezervnemu zakladu, kateri je narasel s tem na 3312 gld. 85 kr. Naloženega denarja je bilo z obrestmi vred 303 gl. 66 kr. gotovine pa koncem leta 554 gld. 81 kr. Hranilne vloge se obrestujejo po 5% brez odbitka rentnega davka. Od posojil se zahtevajo 6% obresti. Urađuje se pri Sv. Križu tik Slatine v farovžu vsak pondeljek od 9-12 ure dopoldne. Z vstrajnim delovanjem bode zamogla tudi ta posojilnica pod novim načelstvom pridobiti si še večje zaupanje v domačem okraju, koder se nahaja še mnogo sovražne nemškutarske zalege.

Posojilnica v Slov. Bistrici obstoji 5 let in ima neomejeno zavezo. V l.

1898 je pristopilo 93 zadruženikov, izstopilo pa jih je 24 ter je ostalo zadruženikov konec leta 698 s 3133 gld. vplačanih deležev. Vlogo s kapitalizovanimi obrestmi vred znašajo koncem leta 1998 gld. 132.403 gld. 94 kr. od 649 vlagatelj. Dolžnikov pa je bilo 721, kateri dolžujejo skupaj 118.939 gld. 58 kr. Čistega dobička je bilo 1319 gld. 55 kr., kateri se je razdelil po sklepu občnega zbora tako-le: Nagrada knjigovodji in blagajniku 100 gld., nagrade ostalim posameznim udom načelstva 290 gld. in nagrada za sklepanje računov 50 gld., za dobrodelne namene: Dijaki kuhinji v Mariboru 40 gld., v Celji 20 gld. in v Ptuiju 10 gld.; dijaškemu podp. društvu na Dunaji 25 gld., enakemu društvu v Gradcu 25 gld., za Prešernov spomenik v Ljubljani 5 gld., za godbeni klub v Celji 30 gld., skupaj se je toraj darovalo v dobrodelne namene 245 gld. Ostanek čistega dobička po 685 gld. pa se pridene posebni rezervi, katera se zviša na 3700 gld. 81 kr. Splošna rezerva znaša 796 gld. 63 kr. in toraj obedve rezervi skupaj 4497 gld. 44 kr. Naloženega denarja v drugih denarnih zavodih je bilo 12.566 gld. 09 kr. dokaz umenga in previdnega poslovanja načelstva. Gotovine je bilo koncem leta 5878 gld. 04 kr. Celoletni promet pa je znašal 170.002 gld. 35 kr. Hranilne vloge se obrestujejo po $4\frac{1}{2}\%$ brez odbitka rentnega davka. Od posojil se zahteva 6% obrestij na osebni kredit, od posojil pa, katera so vknjižena le $5\frac{1}{2}\%$ Uradni dan je vsako sredo od 9-12 ure dopoldne; če je pa ta dan praznik ali sejem, se uraduje eden dan poprej. Iz krepkega napredovanja te mlade posojilnice, katera vključuje temu, da obstoji v Slovenski Bistrici tudi okrajna hranilnica, prav nič ne zaostaja za svojimi sovrstnicami, je razvidno, da ima lahko dober obstanek posojilnica poleg vsake hranilnice in da je neopravičena bojazen za snovanje posojilnice tam, kjer obstoji slučajno tudi že kaka hranilnica. Vzemite si narodnjaki Kozjanskega in Slovenjegraškega okraja vrle Bistričane za vzgled!

Gospodarske stvari.

Oznanilo

štajarskega deželne odbora gledé dobave smodnika za streljanje proti toči.

Občine in okrajni zastopi, kakor tudi deželne kmetijske podružnice zamorejo smodnik, ki se rabi pri streljanju proti toči po znižani ceni po 38 kr. kilogram dobiti in sicer:

- a) v zavojih po 25 klgr.
- b) v sodeih (notri vreča) po 112 kilogram.

Naroči se naj pravočasno pri štaj. deželnem odboru, t. j., če mogoče, 2 do 3 tedne preden se bo rabil smodnik, da se zabranijo eventov. zamude pri razpošiljavi smodnika, ker ne vozijo vsak dan vlaki s smodnikom.

Pri naročitvi se naj natanko naznani ona železniška postaja, do katere se ima poslati smodnik.

Denar za naročeni smodnik se naj ob enem pošlje, kadar se smodnik naroči in opomni, se-li želi smodnik v zavojih ali v sodeih.

Cena zaboja s 25 kg in zavojem vred znaša 10 gld. $12\frac{1}{2}$ kr., soda pa (notri vreča) s 112 kg 45 gld. 6 kr.

Ker se bo letos smodnik dobival pri c. in kr. topniškem založišču orožja iz smodniškega skladišča v Karlsdorfu, bo topniško založišče orožja za vožnjo smodnika in smodniškega skladišča do Karlsdorfa povzelo pri zavojih po 10—15 kr. in pri sodeih po 50 kr. Vrh tega mora stranka plačati vozne stroške od postaje v Karlsdorfu do one, kateri se pošlje smodnik.

Pripomni se še, da nepoškodovani sodci in vreče franco do postaje Karlsdorf vzamejo nazaj po odbitku 15% za obrabo.

Iz rečenega sledi, da znaša cena smodnika kilogram okoli 41 kr. loco žel. postaje v Karlsdorfu. Ta cena se pa zniža na 39 kr.

pri dobavi v sodeih, ako se pošljejo, kakor tudi vreče, nazaj.

Konečno se še opozarja, da morajo naročniki, bodi-si okrajni zastopi, ali občine, ali deželne kmetijske podružnice strogo paziti, da smodnik, kateremu se je cena znižala zato, ker se ima rabiti za streljanje zoper točo, porablja le v ta, pa v noben drug namen.

O tem se morajo obvestiti vse občine v okraju.

V Gradcu, dne 12. aprila 1899.

Štajarski deželni odbor.

Loterijne številke.

Trst 6. majnika 1899: 57, 40, 48, 10, 63
Linc „ „ 27, 3, 17, 29, 30

Krščansko dobro delo, zraven pa še sreča!

Iščejo se v vsaki fari zanesljive osebe, možki ali ženske, trgovci in drugi, ki bi hoteli za dobro plačilo prodajati srečke (lose) za zidanje nove farne cerkve pri Sv. Magdaleni v Mariboru. Kdor bi hotel razpečavati srečke, naj naznani farnemu uradu sv. Magdalene v Mariboru svojo addresso in koliko sreček želi. Več se mu bo potem pisмено naznani. (Srečke so po eni kroni. Dobitki so 1 par težkih volov, dve molzni kravi, 10 polovnjakov dobre starine itd. Srečkanje bo šele 31. avgusta t. l.; izsrečkane številke in dobitki se bodo hitro po izsrečkanju objavili v „Slov. Gosp.“)

Postranski zaslužek,

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. Ponudbe pod „1.798“ Gradec, poste restante.

Hennebergova svila

meter 45 kr. do 14 gld. 65 kr., pristna le tedaj, ako se naroči naravnost v mojih tovarnah; črna, bela in barvana; tkanine, barve in vzorci po najnovejši šegi. Zasebnikom poštnine in carine prosto na dom. Vzorci obratno.

G. Hennebergove tovarne za svilo (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Zürichu.

Kolesarji!

Kolesa in vsi deli koles (bicikelnov) kakor vsa potrebna orodja za popraviljanje koles dobivajo se po najnižji ceni pri 3-3

Alojziju Vršiču

trgovcu v Ljutomer-u.

Priporočilo!

P. n. preč. g. župnikom ter vsem slovenskim narodnjakom se priporočam za vsa cerkvena, salonska in hišna slikanja;

na suho steno, ali na presno (ala fresco) prosta ali umetna. Izvršim tudi slike na platno, ter obljubim, da bom vsako meni izročeno delo zvesto in po zelo nizki ceni izvršil.

V potrdilo zaupanja omenjam da sem že mnogo kapelic ter posameznih delov cerkv v občno zadovoljnost delodajalcev poslikal, in da sem, kakor kaže spričevalo, z izvrstnim uspehom obiskoval slikarsko akad. v Gradcu.

Franc Horvat 1-5
slikar v Gornji Radgoni

Diplomiran kovač

želi kovačnico v najem prevzeti. Kdor ima kovačnico, naj to naznani upravnistvu «Slov. Gosp.»

Primerna birmska darila!

Molitvenike

v obeh deželnih jezikih, različno vezane, od 25 kr. naprej priporoča v mnogobrojni izbiri 1-6

A. Platzer,

trgovec s papirjem, pisalnim orodjem, z molitveniki in šolskimi knjigami. — V Mariboru, Gosposka ulica št. 3.

Radoslav Golobič

kipar v Mariboru, Tržaška cesta šte. 13.

Prečastitim cerkvenim predstojništvom udano naznanjam, da sem 4. majnika t. l. otvoril v Mariboru pri sv. Mariji Magdaleni

podobarsko delavnico

katero si dovoljujem tem potom priporočiti.

Ker sem se pri gsp. J. Jerebu, podobarju v Metliki na Kranjskem in na popotvanju po raznih krajih temeljito izobrazil, mogoče mi bode izvrševati prav umetniško dovršena dela.

Priporočam se za izvrševanje vsakovrstnih altarjev od lesa v poljubnem zlogu, kipov od lesa in kamena, misijonskih in poljskih razpel, sv. Križevih potov.

Sprejemam tudi popravila na starih delih.

Trudil se bodem, da vsikdar vstrežem preč. naročnikom svojim z okusnim in umetnim delom, kar mogoče hitro ter po nizki ceni.

Učenec dobrih starišev se sprejme v trgovini z mešanim blagom pri Sv. Jurju ob Ščavnici. Jožef Farkaš. 1-3

2 žrebca po 3

mesce stara, močna in dobro rejena sta na prodaj. Naslov v tiskarni sv. Cirila, Koroške ulice 5.

Kovači pozor!

Kdor želi dobiti najfinejši premog iz Moravskega, kakor tudi koks, naj se oglasi pri 3-3

Alojziju Vršiču

trgovcu v

Ljutomer-u.

On ima tudi glavno zalogo vseh vrst Slatine, katero prodaja po nizki ceni.

V najem ali prodaj!

Na novo zidana dvonastropna hiša, v kateri se nahaja v prvem nadstropju eno stanovanje s kuhinjo in tri sobe zopet s kuhinjo in dve sobe. Ravno isti prostori v drugem nadstropju. V pritličju dva lokala pripravna za vsakršno trgovino in trije za skladišče s podstrešjem in vrtom na najbolj živahni ulici v Laškem se prodaja ali da v najem skupno ali deloma pod ugodnimi pogoji. Hiša je prosta deset let davka. Pojasnila daje iz uljudnosti tajnik občine Marija-Gradec gospod Juro Mersel. 3-3

Venček cerkvenih pesmi za šolarje

je te dni izšel v VI. popravljenem natisu. Komad velja 10 kr., 50 komadov za 4 gld., 100 komadov 6 gld. 80 kr. **proti predplači.**

Poština za komad 2 kr., za 50 in 100 komadov 15 kr.
Naročuje se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Opomba. Pripravlja se tudi izdaja s sekiricami, t. j. spremljevanjem za organiste.

Umetno-obrtna delavnica cerkvenih kamnoseških in podobarskih del

kamnoseka **J. F. PEYER-ja** priseženega izvedenca
v Mariboru,

Kokoschinegg-Allee, Hilariusstrasse, Carneristrasse.

Izdeluje altare, prižnice, obhajilne mize, krstne kamene, okna, itd. itd. Tudi prevzema mere prostorov za omenjene predmete, kakor tudi originalne načrte.

Posebno se bavi z napravo **nagrobnihih spomenikov**. Prav velika zaloga dogotovljenih novih nagrobnihih kamenov od peščenega kamena, mramorja, granita in sijenita.

Solidna postrežba in prav nizke cene.

14

Novo! koncertne trobente

v postavnem varstvu pod št. 49.987.

Izvrsten instrument za nemuzikalične, na katero se trobijo vsi mogoči napevi, pesmi, signali, koračnice, plesi. Kovana je iz najboljših medi (mesing). Vsak zna trobiti, ne da bi moral znati note ali se učiti. Glas popolen, če se le rahlo trobi. Enako zanimivo za odraslene, kakor otroke.

Cena s 4 zaklopnici . . . gld. 2.70
" 8 " " " 3.60
" 12 " " " 5.40
(dobro ponikljana 25 kr. več) vstevši pesmarico. Cene so tako nizke, da vsakdo lahko poskusi. Vsak bo zadovoljen, jo bo razširjal in priporočal. 11-12

Pošilja se po poštne povzetju.

**Karl Schürmann,
Musikwerke,
Haspe in Westfalen.**

Vsem p. t. kmetovalcem in vrtnarjem priporočam najboljšo vrsto semen od pese ali rone, potem raznovrstna semena trav, zelenjadi in cvetlic. — Ravno tako se dobi pri meni poljski malec (gips), umetalni gnoj, rafija-liče, koreninsko liče in drevesni vosek.

Prodajalnica špecerijskega blaga in semena 12-12

M. Berdajs v Mariboru.

Zahvalnice!!

Spoštovani gospod

Hvala Vam, da ste mi poslali tako izvrstno zdravilo zoper kašelj in prsobil. Porabil sem samo edno steklenico trpotčevega soka, pa mi je skoraj preminol kašelj in prsobil. Pošljite mi takoj še 3 steklenice Vašega izvrstnega trpotčevega soka in zraven 2 zavitka čaja zoper kašelj.

S spoštovanjem Vaš hvaležni

Jakob Suppan.

V Divači, 19. okt. 1897.

Trpotčev sok (Spitzwegerich-Saft), izvrstno sredstvo zoper kašelj, prsobil, hripa, naduhi in zastarele bolezni, se dobiva vedno svež v lekarni k „Zrinjskemu“ (H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg, št. 20).

Vsakdo naj pazi na varstveno znamko, ker samo oni trpotčev sok je iz moje lekarne, ki ima na steklenici sliko Nikolaja Šubića Zrinjskega, bana hrvaškega.

Cena steklenice trpotčevega soka takoj plačanega 75 kr. Zraven trpotčevega soka je dobro rabiti tudi gorski čaj zoper kašelj.

Cena enega zavitka gorskega čaja takoj plačano stane 35 kr.

Jedno kakor drugo se pošilja vsak dan po poštne povzetju. Kdor pošlje denar naprej, naj pridene za tovarni list in zabojček 20 kr.

Lekarna k Zrinjskemu

H. Brodjovin,

Zagreb, Zrinjski trg, št. 20.

Cenjeni gospod lekarnar!

Pred kratkim sem naročil pri Vas steklenico krepilnih švedskih kapljic. One so meni in mojim znancom ugajale dobro, zato Vas najtopleje zahvalim za to zdravilo. Blagovolite mi za moje znanke poslati še 3 steklenice po 80 kr. po poštne povzetju.

V Modrušu, dne 26. velikega travna 1898.

S spoštovanjem

Vid Zanič.

Prave krepilne švedske kapljice delujejo izvrstno proti vsem želočnim boleznim, pomagajo k prebavljenju, čistijo krv in krepčajo želodec. Po teh kapljicah izginejo vse bolezni želodca in črev, pa se dobi dober tek.

Treba pa paziti na varstveno znamko, ker samo one krepilne švedske kapljice so iz moje lekarne, ki imajo na steklenici sliko Nikolaja Šubića Zrinjskega, bana hrvaškega.

Cena edne steklenice krepilnih švedskih kapljic takoj plačanih 80 kr.

Pošilja se vsak dan po poštne povzetju.

Kdor pošlje naprej denar, naj za pošto spremnico in zabojček doda 20 kr.

Lekarna k Zrinjskemu

H. Brodjovin,

Zagreb, Zrinjski trg, št. 20.

Ako naročbe znašajo 5 gold. in več, pošiljajo se franko.

Prespoštovani gospod!

Moja žena je ležala tri mesece na trganju in kostoboli. Ko pa je začela rabiti Vaše „mazilo proti kostoboli“, vstala je že tretji dan, pa danes hvala Bogu hodi. Zahvaljajoč Vas za to izvanredno mazilo, ostajam pokoren sluga

Jernej Lisiček.

V Strmcu poleg Stubice, 22. mal. travna 1898.

Mazilo proti kostoboli (Fluid)

je prav dobro zdravilo zoper trganje v kosteh, revmatizmu, bolečine v križu, prehlajanje pri prepihu itd. Mazilo jači utrujene žile ter krepki stare, ki trpijo na slabosti nog.

Vsaka steklenica mora imeti varstveno znamko, t. j. sliko Nikolaja Šubića Zrinjskega, bana hrvaškega, ker samo ono mazilo je iz moje lekarne, ki nosi na steklenici to varstveno znamko.

Cena edne steklenice tega mazila takoj plačanega 75 kr.

Vsak dan se pošilja po poštne povzetju.

Kdor denar pošlje naprej, naj pridene za pošto spremnico in zabojček 20 kr. 30—32

Lekarna k Zrinjskemu,

H. Brodjovin,

Zagreb, Zrinjski trg, št. 20.

Svoji k svojim!

Ivan Rebek,

stavbeni in umetni ključavničar
v Celju,

Polske ulice, št. 14. v lastni hiši.

Priporočam se prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu za napravo vsakovrstnih del, spadajočih v mojo stroko, n. pr. napeljavo vodovodov in strelovodov, hišnih telegrafov in telefonov, za napravo štedilnih ognjišč vsake velikosti in kakovosti. Izdelujem nagrobne, predaltarske, vrtno in druge železne ograje, kakor tudi vrata, navadna kakor umetna dela.

Priporočam tudi svoje na stroj pletene mreže za ograjenje vrtov ali dvorišč, kakor tudi v varstvo velikih steklenih oken n. pr. pri cerkvah itd. itd. vse po najnižji ceni.

7—12

Načrti in proračuni brezplačno.

Vožnje karte

in
tovorni listi

v

Ameriko.

Kralj. belgijski poštni parnik

**Red Star Linie iz Antwerpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.**

Koncesijovana od visoke c. kr. avstrijske vlade. Pojasnila daje radovoljno

Red Star Linie, Dunaj IV., Wiednergürtel 20,
ali

Julij Popper, Bahnstrasse 8, Innsbruck.

15

Razglas.

Na deželni sadjarski in vinarški šoli v Mariboru bode od 2. do 3. junija t. l. za hospitante pouk o zelenem cepljevanju in poletnem obdelovanju trt.

Predavanja se vršijo dopoldne, praktične vaje popoldne.

Udeleževati se smejo pouka vsi, ki se zanimajo zato in sicer brezplačno.

Oglaš se naj pošiljajo do 26. maja t. l. ravnateljstvu sadjarske in vinarske šole v Mariboru, ki deli tudi vsa natančnejša pojasnila. V Gradcu, dne 3. maja 1899.

Štaj. deželni odbor.

XXXXXXXXXXXX

Oznanilo.

Apno! Apno!

P. n. občinstvo se opozoruje na izvršno apno, kakor se dobiva edino le v Poljčanah. To izvršno apno je pripoznano tudi kot najboljši pri škropljenju proti perospori. — Opozorjam toraj na to apno, ki ga bom dne

15. majnika t. l. razprodal.

Se spoštovanjem

Jožef Ritonja,

posestnik apnenic v Poljčanah

XXXXXXXXXXXX

Služba organista in mežnarja

se takoj odda v Koprivnici. Oglašiti se je osebno pri cerkvenem predstojništvu M. b. v Koprivnici, pošta Rajhenburg. 1-3

'Goriška tiskarna'

A. Gabršček

v Gorici, Gosposka ulica 9.

priporoča:

1. „Slovanska knjižnica“, izhaja v snopičih po 1krat na mesec, cena gld. 1:80 na leto, posamič 18 kr. Doslej izšlo 85 snopičev.

2. „Knjižnica za mladino“, 24 trdo vezanih snopičev à 25 kr.

3. „Ben Hur“, sloveči roman iz Kristusove dobe Angleža Wallace; cena po pošti gld. 1:30.

Razun teh še več drugih knjig.

Imenik na zahtevanje gratis in franco.

V Mariboru prodaja vse te knjige knjigarna 2-10

W. Blanke prej Kaltenbrunner.

Autonomna past za množico živalij.

Za podgane gl. 2, za miši gl. 1:20. Vlovi v eni noči, ne da bi se pazilo na njo, do 40 komadov, ne zapusti nobenega duha in se stavi sama. Past za ščurke (grile) „Eolipse“, polovi v eni noči po 1000 ščurkov ali grilov. Stane gld. 1:20. Povsod najboljši uspehi. Se pošilja proti poštanim povzajem. 2-12

M. Feith, Dunaj, II., Taborstrasse 11/b.

Kovačija

z orodjem vred v dobrem stanu, na glavni cesti in v trgu, z ugodnimi pogoji, se da v najem.

Najemniki naj se zgledajo saj do konca meseca maja. Franc Ravter, posestnik, pošta Planina, Štajarsko. 2-3

Hiša s krčmarsko obrtjo in prodaja tobaka

ob okrajni cesti med Mariborom in Lembahom, v kateri se že veliko let izvršuje navedena obrt, se prodaja pod roko po prav ugodnih izplačevalnih pogojih.

Popraša se pri lastniku: **Lembacherstrasse 63.** 2-3

Novo kočijo

iz jasenovega lesa, natur lakirano, lahko in nizko, prodaja jako po ceni

2-3 **Ivan Prislán v Braslovčah.**

Zahvala.

Slavna Posojilnica v Konjicah je že več let sem velikodušno z izdatnimi svotami podpirala našo šolo, kar je tudi letos s sklepom dne 16. sušca storila, podarivši nam 25 gld.

Za vse podpore prejšnjih let, kakor tudi za letošnjo, izreka se tem potom najiskrenejša zahvala!

Krajni šol. svet v Tepanjih.

Načelnik: Šolar.

Spreten, močen, zanesljiv mladenič

se sprejme kot voznik piva in oskrbnik drugih hišnih opravil pri Mariji Straschill v Ptuj. 3-3

Znano izvrstne ljutomerske škropilnice proti peronospori

izvolijo se naročiti naravnost pri **A. Huber-ju v Ljutomeru.**

Cena za eden komad: s kupreno puto gld. 13.— z leseno puto „ 9.—

Poštnina za kupreno puto 30 kr.

Te škropilnice se lahko rabijo tudi za škropljenje dreves, če se natakne daljša cev.

Vsako leto večja raba in mnogi dopisi, priznanstva dobrega delovanja, dokazujejo izvrstno rabiljivost višje imenovanih škropilnic. 3-3

Franc Dolenc v Mariboru, Poštne ulice 3.

P. n.

Velečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu priporočam svojo

veliko zalogo suknene, platnene in modnega blaga

za moške in ženske obleke, vsake vrste štofov, kamgarnov, perijenov in toskinov črnih, gladkih in pisanih kašmirjev, najnovejše volne, perkalov in satinov v vseh barvah od najcenejše do najboljše vrste — volnenih in židanih robcev, narejenih belih, pisanih in Jägerjevih srajc, kolirjev, manšet in najnovejših zavratnikov.

Blago prijemam od prvih in najboljših tovarn, zategadelj sem zmožen vsakemu po najnižjih cenah postreči.

Z odličnim spoštovanjem

Franc Dolenc.

Franc Dolenc v Mariboru, Poštne ulice 3.

V zalogi tiskarne sv. Cirila v Mariboru se dobi

Za birmance lep spomin

in sploh za odrasle koristen molitvenik

„DUHOVNI VRTEC“

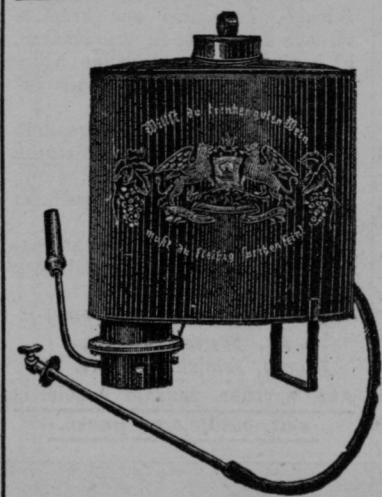
v V. natisu.

Zraven lepih molitev za očitno in domačo službo božjo obsega na 250 straneh še pouk za sveto birmo in 169 svetih pesmi: velja nevezan s podobno vred 32 kr., v usnje vezan z zlatim obrezkom 85 kr., v usnje vezan z zlatim obrezkom s kopčo 95 kr.

Sv. birma,

Pouk in priprava za ta sv. zakrament za šolo in dom v III. natisu.

1 kom. velja 6 kr., 10 kom. 55 kr. in 100 kom. 4:50 gld.

Priporočam svoje doma izdelane 4 1/2 kilo težke, bakrene

vakuum

peronospora - brizgalnice,

komad 11 gld. 3000 komadov že v rabi. 3-3

Bakrene plošče, cevi, izdelani kotli za žganje in pranje vedno v zalogi.

A. Fiebiger,

kotlar, koroške ulice 6, v MARIBORU.

Za Šmarnice: 17 Marijinih pesem za šolo, mešan zbor in orglje, zložil Ign. Hladnik op. 25. Cena 70 kr. Dobi se pri skladatelju v Novemestu. Dolenjsko. 2-2

Na prodaj.

V Rogoznicah, 15 minot od mesta Ptuj, se prodaja zemljišče, ki meri 16 oral. Obstoja iz polja in travnikov najboljše vrste. Na travnikih izraste okoli 25 voz sena in otave. Poleg je lep sadonosnik. Hiša obstoji iz 3 sob, lope, kuhinje, shrambe za jedila, 2 kleti. Pri hiši je že nad 30 let krčmarska obrt in trgovina s poljskimi pridelki. Pod eno streho sta dva živinska hleva, 2 poda, 1 žitnica, velik nov pod, svinjak s 5 hlevi, vse iz trdega hrastovega lesa, krito z opeko. Tudi se prodajo vozovi in živina.

Franc Rukla,

v Rogoznici pri Ptuj.

Naznanilo.

Letos se bo zidala na Ptujski gor. trirazredna šola proračunjena na 16.500 fl. Delo se bo oddalo v licitaciji 28. maja t. l. ob 11. uri predpoldne. Načrt in proračun sta na razpolago pri šolskem vodstvu na Gori. Varščina 5%.

Krajni šolski svet Ptujška gora, dne 30. aprila 1899.

2-3

Anton Koren, načelnik.

Domača tvrška!

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzeva tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni bandera in vse drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolje pri naročilih ozirajo na domačo tvrško ter ne uvažujejo tujih tvršk, društev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenjšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 35-52

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode

v Ljubljani, Wolfve ulice št. 4.

Domača tvrška!

Izvrstno olje iz kostij

za šivalne stroje, kolesa, kakor tudi izvrstno olje za svetlavo, ki se ne kadi, za kolesne svetilke, iz tovarne olja iz kostij H. Moebius & Fils, Basel (Švica). Dobi se pri: Jan. Erhartovih naslednikov R. Strassmayer, puškar.

Francu Neger, trgovina za šivalne stroje in kolesa.

Herm. Prosch, trgovina za šivalne stroje in kolesa. 14-26

Žganjarija

R. Wieser-ja v Hočah pri Mariboru.

Največa žganjarska zaloga na Štajarskem po čuda vzklik cenah. Zdravilski konjak za bolnostnike in okrevanje kemično razložen in spoznan za čisto vinsko prekapnino. 17

Na želodcu

in vsled starosti slabotnim priporoča **Benedikt Hertl**, posestnik graščine Golitsch pri Konjicah, 10 let stari, duha in telo krepijoči naravni „Cognac“, pripravljen (ekstrahiran) iz njegovih lastnih vin. 4 steklenice z zabojčkom 6 gld. franko na vsako pošto.

Posamezne steklenice po 1 gld. 50 kr. se vedno dobivajo pri **Al. Quandest, Maribor, Gosposke ulice.** 17-50